

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 15CoP/185/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4318203896
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Podmajerská
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:4318203896.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a členiek senátu Mgr. Patrície Železníkovej a Mgr. Aleny Čakváriovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, zastúpená kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, so sídlom Ľ. Štúra 53, 934 03 Levice, dieťa rodičov: matka C. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XXXX/XX, XXX XX B. a otec D. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. F. XXX/XXX, XXX XX G., zastúpený JUDr. Zuzanou Balogovou, advokátkou so sídlom Madačova 7, 034 01 Ružomberok, o návrhu matky na zákaz styku otca s maloletým dieťaťom, o nariadenie výchovného opatrenia a o trovách konania, na odvolanie otca a matky proti uzneseniu Okresného súdu Levice zo dňa 18.09.2023, č. k. 6P/233/2018 – 581, jednomyseľne takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie sa p o t v r d z u j e.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Levice uznesením zo dňa 18.09.2023, č. k. 6P/233/2018 – 581 vo výroku I. uložil povinnosť matke nahradiť trovy štátu vo výške 286,08 eur do 90 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, vo výroku II. uložil povinnosť otcovi nahradiť trovy štátu vo výške 286,08 eur, do 90 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, vo výroku III. o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania a vo výroku IV. o trovách odvolacieho konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil čl. 3 ods. 1, ods. 2, § 2 ods. 1, § 3 ods. 1, ods. 2, § 49 ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 52, § 53, § 55, § 57, § 58 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej „C. m. p.“) konštatujúc, že Okresný súd Levice rozsudkom zo dňa 30.06.2022, č. k. 6P/233/2018 - 490 rozhodol vo výroku I. tak, že návrh matky na zákaz styku otca s maloletou A., nar. XX.XX.XXXX zamietol, vo výroku II. konanie o uloženie výchovného opatrenia zastavil, vo výroku III. rozhodol, že každý z rodičov je povinný nahradiť trovy štátu vzniknuté znaleckým dokazovaním vo výške 286,08 eur, do 90-tich dní od právoplatnosti rozsudku, vo výroku IV. návrh na prerušenie konania zamietol a vo výroku V. o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Krajský súd v Nitre rozsudkom zo dňa 29.11.2022, č. k. 12CoP/53/2022 - 569 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. potvrdil a vo výrokoch III. a V. zrušil a vec v tejto časti vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie poukazujúc na to, že súd prvej inštancie vo výroku III. rozsudku, ktorým uložil každému z rodičov povinnosť nahradiť trovy štátu vzniknuté znaleckým dokazovaním vo výške 286,08 eur, teda po polovici z celkovej výšky trov, do 90 dní od právoplatnosti rozsudku nijako nezdôvodnil, a to ani z hľadiska právnej normy.

3. Súd prvej inštancie napadnuté uznesenie, ktorým opätovne rozhodoval o nároku na náhradu trov štátu, o nároku na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania odôvodnil tým, že o náhrade trov

prvoinštančného konania rozhodol podľa § 52 C. m. p. a o náhrade trov odvolacieho konania podľa § 52 C. m. p. s použitím § 396 ods. 1 C. s. p., keď v konaní nezistil dôvod, pre ktorý by bolo možné náhradu trov konania uložiť niektorému z jeho účastníkov. Dôvodil, že v konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku je priznanie nároku na náhradu trov konania výnimočné, keď Civilný mimosporový poriadok normuje všeobecné pravidlo o náhrade trov tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Z daného pravidla existujú dve výnimky, a to § 53 C. m. p., ktorý priznáva v ňom taxatívne stanovených prípadoch nárok na náhradu trov konania podľa zásady úspechu vo veci za kumulatívneho splnenia podmienky, že to možno spravodlivo požadovať, a v súlade s § 55 C. m. p., ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, a to aj v konaniach nevymenovaných v § 53 C. m. p.. Aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy za predpokladu, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. V porovnaní s ustanovením § 53 C. m. p. rozhodujúcim kritériom pre priznanie náhrady trov konania nie je úspech v konaní. Pri hodnotení kritéria spravodlivosti s ohľadom na okolnosti prípadu, súd nezohľadňuje len osobné a majetkové pomery účastníkov, relevantné sú práve okolnosti prejednávanej veci. Aj v prípade, že sú splnené podmienky podľa § 53 C. m. p. alebo § 55 C. m. p., je ponechané na vôľu účastníka, či si takýto nárok na náhradu trov konania uplatní alebo nie. Uplatnenie nároku na náhradu trov konania je predpokladom jeho priznania. Súd prvej inštancie v nadväznosti na uvedené argumentoval tým, že otec navrhol matku zaviazat' k náhrade trov konania v rozsahu 100 % dôvodiac tým, že s maloletou nebol v kontakte od roku 2017, matka bránila akémukoľvek styku a snaha domôcť sa aspoň nejakej formy styku s dcérou ho stála množstvo času aj finančných prostriedkov. Za podstatné mal, že súd prvej inštancie návrhu matky na zákaz styku otca s dcérou v konečnom rozhodnutí nevyhovel, a že je v tomto prípade podľa neho spravodlivé, aby mal nárok aspoň na náhradu trov konania, ktoré mu v dôsledku postoja matky vznikli. V danej veci bol styk otca s maloletým dieťaťom uznesením Okresného súdu Levice zo dňa 15.05.2018, č. k. 10P/13/2017 - 269 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 19.11.2018, č. k. 9CoP/47/2018 – 395 neodkladným opatrením zakázaný do právoplatného skončenia konania. Dôvodom pre nariadenie neodkladného opatrenia bola skutočnosť, že maloletá A., u ktorej je diagnostikovaný aspergerov syndróm elektívny mutizmus, poruchy správania, úzkosť, prežila silný traumatizujúci šok, keď sa otec dostavil na styk s dcérou so synom svojej priateľky, ktorý v prítomnosti maloletej napadol matku dieťaťa. Z uvedeného dôvodu sa styk otca s maloletou nerealizoval.

4. Súd prvej inštancie sa s argumentáciou otca týkajúcou sa náhrady trov konania vysporiadal tak, že táto nenasvedčuje skutočnostiam, pre ktoré by bolo možné prijať záver, že priznanie náhrady trov konania je s ohľadom na ním uvádzané skutočnosti spravodlivé. Skutočnosť, že súd návrh matky na zákaz styku otca s maloletou zamietol, podľa súdu prvej inštancie nezakladá nárok na náhradu trov konania, keďže konania podľa Civilného mimosporového poriadku nie sú vo vzťahu k náhrade trov konania ovládané zásadou úspechu a neúspechu tak, ako tomu je v konaní sporovom. Dôvodom absencie sankčného mechanizmu trov konania v týchto prípadoch je nejednoznačnosť nastavenia miery úspechu v konaní, ako aj skutočnosť, že konanie možno začať aj bez návrhu. Poukázal tiež na to, že otec si náhradu trov konania neuplatnil počas konania, ale túto si uplatnil až v rámci konania odvolacieho, pričom súd o povinnosti nahradiť trovy konania okrem trov štátu, rozhoduje len na návrh.

5. Pokiaľ ide o nárok na náhradu trov štátu, súd prvej inštancie dôvodil, že Civilný mimosporový poriadok obsahuje ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od všeobecnej úpravy trov konania v Civilnom sporovom poriadku, pričom sa jedná aj o úpravu náhrady tzv. trov v mimosporových konaniach. V konaniach mimosporových platí vyšetrovacia zásada vyplývajúca z § 35 a 36 C. m. p., preto Civilný mimosporový poriadok počítá s eventuálnou možnosťou vzniku trov štátu, ktoré vzniknú v súvislosti s dokazovaním, o ktorých povinnosti nahradiť ich štátu súd rozhodne z úradnej povinnosti. Z dôvodu absencie ustanovení Civilného mimosporového poriadku o rozhodovaní súdu o náhrade trov štátu je potrebné v súlade s čl. 3 ods. 1, 2 princípov C. m. p. aj na rozhodovanie o trovách štátu aplikovať ustanovenia, ktoré sú do obsahu a účelu najbližšie posudzovanej právnej veci. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukázal na uznesenie Okresného súdu Levice zo dňa 22.07.2019, č. k. 6P/233/2018 – 65, ktorým bolo nariadené znalecké dokazovanie znalcom z Odboru psychológia, Odevtie klinická psychológia detí a dospelých. Ustanovenou znalkyňou PhDr. Martou Halašovou PhD. bol vypracovaný písomný posudok, súdu doručený dňa 24.10.2019. V konaní teda vznikli trovy štátu v súvislosti so znaleckým dokazovaním, keďže tieto neboli pokryté preddavkom, ale odmena znalca bola vo výške 572,16 eur hrazená zo štátneho rozpočtu. Vzhľadom na to, že v mimosporových konaniach nie je možné hovoriť o úspechu, alebo neúspechu niektorého z účastníkov konania, je podľa súdu prvej inštancie potrebné trovy dokazovania, ktoré platil štát považovať za spoločné trovy účastníkov konania, ktoré

majú platiť podľa pomeru účasti na veci a na konaní, ktorý pomer v konaní súdu starostlivosti o maloleté dieťa je medzi rodičmi rovnaký. Aj v prípade rozhodovania o náhrade trov konania štátu je možné použiť § 55 C. m. p., a teda posúdiť vzhľadom na okolnosti prípadu, či je spravodlivé, aby trovy konania, ktoré platil štát, nahradili všetci účastníci, alebo len niektorý z nich. K tomuto súd prvej inštancie uviedol, že v prejednávanej veci rozhodoval o návrhu otca na styk s maloletou, pričom otec navrhoval upraviť jeho styk s dcérou a matka tento styk navrhovala zakázať. Na posúdenie vhodnosti realizácie styku i s poukazom na zdravotné znevýhodnenie maloletého dieťaťa, protichodné vyjadrenia rodičov a rodičovský konflikt, nariadil súd v záujme všetkých účastníkov konania znalecké dokazovanie, sledujúc riadne zistenie skutočného stavu vo veci. Až po podaní znaleckého posudku súd prvej inštancie zamietol návrh matky na zákaz styku otca s maloletou (otec svoj návrh na úpravu styku vzal späť). Vzhľadom na to, že nariadené znalecké dokazovanie bolo v prospech všetkých účastníkov, tak rodičov ako i maloletej A. a ani jeden z účastníkov, a teda rodičov, nespĺňa podmienky na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, pričom matka poberá opatrovateľský príspevok 608,44 eur a otec dosahuje čistú priemernú mzdu 703,78 eur, bolo podľa súdu prvej inštancie spravodlivé, aby na úhradu trov štátu, ktoré vznikli v súvislosti so znaleckým dokazovaním, boli zaviazaní obaja rodičia, každý v rovnakom diele.

6. Proti výrokom I. a II. uznesenia podala v zákonnej lehote odvolanie matka navrhujúc odvolaciemu súdu napadnuté uznesenie zrušiť alebo zmeniť tak, že otca zaviazá na náhradu trov štátu celom rozsahu, a to z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 písm. h/ C. s. p.). V podanom odvolaní namietala, že súd pri rozhodovaní o náhrade trov štátu je povinný aj bez návrhu zisťovať pomery účastníkov konania, ktoré však v tomto prípade nesprávne a nespravodlivo vyhodnotil. Pokiaľ ide o príjem otca, tento pred začatím súdneho konania dosahoval výšku cca 1 000 eur, následne dobrovoľne podal výpoveď a zostal nezamestnaný, poberal sociálne dávky v minimálnej výške, pričom jeho konanie bolo podľa matky účelové, čo by mal súd prvej inštancie zohľadniť. Pokiaľ ide o opatrovateľský príspevok, ktorý poberá matka, tento slúži výhradne na zabezpečovanie riadnej starostlivosti o maloleté ťažko zdravotne postihnuté dieťa a zabezpečovanie jeho primeranej životnej úrovne. Argumentovala, že s výnimkou výživného vo výške 110 eur a 130 eur využíva otec svoj príjem výhradne na svoje potreby, je ženatý, jeho manželka sa podieľa na chode domácnosti, teda posúdenie majetkových pomerov zo strany súdu prvej inštancie považuje za nespravodlivé a diskriminačné. Uviedla, že z výživného hradí náklady na stravu maloletých otec, a teda sa spolupodieľa zhruba na 1/3 nákladov na maloleté deti, a matka sa v zostávajúcich 2/3 výdavkov podieľa na náhrade výdavkov, preto nepovažuje za spravodlivé, aby v predmetnom konaní znášala aj náhradu trov súdneho konania. Poukázala na skutočnosť, že do osobnej starostlivosti je jej zverené dieťa s ťažkým zdravotným postihnutím, čo zvyšuje náklady na starostlivosť o maloletú. Pokiaľ ide o rozhodovaciu činnosť súdov prvej inštancie o nároku štátu na náhradu trov súdneho konania poukázala na rozhodnutie Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 10P/13/2016 zo dňa 15.03.2018 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Žilina sp. zn. 6CoP/37/2018 zo dňa 22.08.2018.

7. Proti výrokom II., III. a IV. uznesenia podal v zákonnej lehote odvolanie otec navrhujúc odvolaciemu súdu napadnuté uznesenie zrušiť alebo zmeniť tak, že matku zaviazá na náhradu trov štátu v celom rozsahu a súčasne otcovi prizná nárok voči matke na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania, a to z dôvodu, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ C. s. p.) a súd prvej inštancie nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci potrebný pre rozhodnutie (§ 62 ods. 1 C. m. p.). Otec označil rozhodnutie súdu prvej inštancie za nesprávne, a to po formálnej, vecnej ako i po právnej stránke. Pokiaľ ide o rozhodnutie o nároku štátu na náhradu trov konania argumentoval, že zo záverov Znaleckého posudku znalkyne PhDr. Marty Halašovej PhD. č. 93/2019 vyplýva, že existuje predpoklad, že maloletá je vo výchovnom prostredí matky priamo aj nepriamo ovplyvňovaná proti svojmu otcovi. Rovnako v znaleckom posudku uviedla, že je potrebné upraviť styk otca s maloletou a odporučila rodičom urýchlene absolvovať minimálne pol roka trvajúci intenzívny kurz rodičovskej terapie a poradenstva. Znalecké dokazovanie „podporilo“ návrh otca na úpravu jeho stretávania sa s maloletou, keď znalkyňa sa za úpravu stretávania vyjadrila. V ďalšom priebehu konania bola matka pasívna odmietla čo i len prísť na pojednávanie (pojednávanie zo dňa 17.06.2021), dostavila sa až potom, ako otec vzal návrh na úpravu styku s maloletou späť. Vzhľadom na celkový postoj matky k priebehu konania, ako aj na závery znaleckého posudku, keď znalkyňa odporučila upraviť stretávanie otca a maloletej, považuje za krajne nespravodlivé, aby rovným dielom ako matka niesol náklady znaleckého dokazovania. Opätovne poukázal na skutočnosť, že návrh na

úpravu stretávania s maloletou zobral späť v dôsledku správania sa matky maloletej, ktorá ho obvinila dokonca z trestnej činnosti a navyše akúkoľvek zmenu v zdravotnom stave detí pripisuje otcovi. Dôvodom pre späťvzatie návrhu bola tiež skutočnosť, aby maloletá nebola vystavená sústavnému tlaku zo strany matky. Hoci otec dcéru nevidel od apríla 2018, teda približne 5,5 roka, matka ho stále z niečoho obviňovala, podala na neho trestné oznámenie a na mnohých miestach uvádzala, že ona je obeťou domáceho násillia, s čím otec maloletej zásadne nesúhlasí a akékoľvek takéto konanie popiera. Za takejto situácie otec už nemohol naďalej znášať neustále ataky a tak jedinou možnosťou bolo späťvzatie návrhu. Otec súčasne poukázal na skutočnosť, že súd prvej inštancie zvolil nesprávnu formu rozhodnutia, keď rozhodol o nároku na náhradu trov súdneho konania uznesením.

8. Pokiaľ ide o výrok týkajúci sa nepriznania náhrady trov konania mal za to, že toto rozhodnutie je nesprávne a sú u neho splnené zákonom predpokladané podmienky pre priznanie nároku na náhradu trov konania, tak prvoinštančného ako aj odvolacieho. Trval na tom, že je daný dôvod na to, aby súd prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách konania aplikoval § 55 C. m. p. (súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé). Materiálny korektív spravodlivého požadovania náhrady trov konania je aplikovateľný práve v tomto prípade, keď je to spravodlivé vzhľadom na okolnosti tohto konkrétneho prípadu. Otec s maloletou nebol v osobnom kontakte po dobu viac ako 5,5 roka, matka akémukoľvek styku otca s dcérou bránila, snaha otca domôcť sa aspoň nejakej formy styku s dcérou stála množstvo času aj finančných prostriedkov. Bol pod tlakom zo strany matky, ktorá na neho podávala rôzne oznámenia, ale aj s cieľom ochrániť dcéru pred ovplyvňovaním, ktoré zo strany matky zistila aj znalkyňa, zobral návrh na úpravu styku späť. Podstatnou okolnosťou pre rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania je podľa súdu prvej inštancie fakt, že návrhu matky na zákaz styku otca s maloletou v konečnom rozhodnutí nevyhovelo. Otec sa zo všetkých síl a všetkými zákonnými prostriedkami domáhal kontaktu s dcérou od r. 2017, matka sa bránila akejkolvek možnosti, aby otec mohol byť s dcérou a situácii nepriaznivo napomohlo aj zdĺhavé konanie pred súdom prvej inštancie. Práve v tomto prípade je podľa otca spravodlivé, aby otec, ktorému bol zo strany matky maloletej upieraný akýkoľvek kontakt s dcérou po dobu dlhých rokov až doposiaľ, a ktorý nemal inú možnosť, ako žiadať, aby vo veci rozhodol súd, mal nárok aspoň na náhradu trov konania, ktoré mu v dôsledku postoja matky maloletej vznikli.

9. Matka vo vyjadrení sa k odvolaniu otca uviedla, že otec si nárok na náhradu trov súdneho konania neuplatnil v konaní pred súdom prvej inštancie, teda pred vyhlásením rozhodnutia vo veci samej a jeho dodatočný návrh na uplatnenie si nároku na náhradu trov súdneho konania z právneho hľadiska považuje za neprípustný. Argumentovala, že navyše zobral svoj návrh späť, v dôsledku čoho by mal prináležať nárok na náhradu trov súdneho konania protistrane. Poukázala na konanie vedené na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 13C/65/2018, predmetom ktorého bolo vydanie bezdôvodného obohatenia, keď otec poberal príspevok na dieťa v čase, keď maloletá dcéra bol zverená do starostlivosti matky, kedy mal otec rovnako konať obštrukčne v súvislosti s uplatnením nároku na náhradu trov súdneho konania motivovaný pomstou matke. Popierala argumenty otca o tom, že bol nútený zobrať svoj návrh späť, keď on je ten, ktorý matku osočuje a diskredituje, pričom so svojimi deťmi nemá vytvorený žiadny vzťah a na základe vlastnej skúsenosti ho vnímajú negatívne. V tomto kontexte poukázala na viaceré trestné oznámenia, ktoré podala na otca pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby (§ 208 Trestného zákona). Pokiaľ ide o nárok na náhradu trov konania štátu, argumentovala, že súd je pri zisťovaní skutočného stavu veci povinný vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci konania nenavrhnú. Vytkla súdu prvej inštancie, že sa opieral výhradne o Znalecký posudok vyhotovený znalkyňou PhDr. Martou Halašovou PhD. č. 93/2019, nevykonala výsluch znalkyne ani nenariadil doplnenie znaleckého úkonu, prípadne vykonanie revízneho znaleckého posudku, hoci to ako účastníčka konania navrhovala. Napadnuté uznesenie navrhla vo výrokoch III. a IV. ako vecne správne potvrdiť.

10. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom odvolania a nie je viazaný odvolacími dôvodmi (§ 65, § 66 C. m. p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 2 ods. 1 C. m. p., § 378 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej „C.s.p.“) a dospel k záveru, že odvolanie matky a odvolanie otca nie sú dôvodné.

11. Podľa § 2 ods. 1 C.m.p. na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Podľa čl. 3 ods. 1 C.m.p., ak sa právna vec nedá prejednať, rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa toho ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec, čo do obsahu a účelu, najbližšiu k posudzovanej právnej veci.

13. Podľa čl. 3 ods. 2 C.m.p., ak takéhoto ustanovenia niet, súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by prijal, ak by bol sám zákonodarcom, a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

14. Podľa § 49 C.m.p. účastník platí trovy konania, ktoré vznikajú jemu a jeho zástupcovi, ak nejde o trovy konania, ktoré platí štát. Súd môže uložiť účastníkovi, u ktorého nie sú podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, aby zložil preddavok na trovy dôkazu, ktorý navrhol alebo ktorý nariadil súd o skutočnostiach ním uvedených alebo v jeho záujme. Spoločné trovy platia účastníci podľa pomeru účastníctva na veci a na konaní.

15. Podľa § 52 C. m. p. žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

16. Podľa § 53 C. m. p. v konaní vo veciach určenia rodičovstva a v konaniach vo veciach notárskych úschov môže súd priznať náhradu trov konania účastníkovi, ktorí mali vo veci úspech, proti účastníkovi, ktorí úspech nemali, ak to možno spravodlivo požadovať.

17. Podľa § 54 C. m. p. ak účastník, jeho zástupca alebo ten, kto mal v konaní nejakú povinnosť, zavinil trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, je povinný ich nahradiť.

18. Podľa § 55 C. m. p. súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

19. Podľa § 57 C. m. p. o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

20. Podľa § 58 ods. 1, ods. 2 C. m. p. o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O nároku štátu na náhradu trov konania a o výške náhrady trov konania štátu môže súd rozhodnúť samostatným uznesením aj po vydaní rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

21. Pokiaľ ide o náhradu trov konania, odvolací súd zdôrazňuje, že v konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku, v dôsledku ochrany verejného záujmu, ktorý je prítomný v prevažnom okruhu týchto vecí, nie je možné uplatňovať sankčnú funkciu trov konania, ktorá by sa mala porovnávať so zásadou úspechu, ktorá sa uplatňuje v súvislosti s rozhodovaním o nároku na náhradu trov súdneho konania v civilnom procese. V týchto konaniach preto platí, že každý z účastníkov konania znáša trovy konania sám (§ 49 C. m. p.) a žiaden z nich nemá ani nárok na ich náhradu. Uvedené podporuje argumentácia súdu prvej inštancie, s ktorou sa odvolací súd stotožnil, spočívajúca v tom, že jedným z dôvodov, pre ktoré sa predmetné zásady v civilnom mimosporovom konaní neuplatňujú je nejednoznačnosť nastavenia miery úspechu v tomto druhu konaní, keď súd prvej inštancie v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu, môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť aj viac (§ 40 C. m. p.) a ďalším je potom skutočnosť, že konanie podľa Civilného mimosporového poriadku možno začať aj bez návrhu (§ 23 ods. 2 C. m. p.) (pozn. Smyčková, R., Števček M., Tomašovič M., Kotrecová M. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017).

22. Z vyššie uvedeného teda existujú dve výnimky, a to výnimka formulovaná v ustanovení § 53 C. m. p., ktorý priznáva v ňom taxatívne stanovených prípadoch nárok na náhradu trov konania podľa zásady úspechu, avšak predmet konania v prejednávanej veci pod tieto prípady subsumovať možné nie je, a následne špecifická úprava formuluje podmienku pre priznanie nároku na náhradu trov konania v ustanovení § 55 C. m. p. a to vtedy, ak to možno spravodlivo požadovať, to aj v konaniach nespádajúcich pod ustanovenie § 53 C. m. p.. Aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy za

predpokladu, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé s tým, že odvolací súd poukazuje na ďalšiu podmienku, ktorá musí byť kumulatívne naplnená, a to v prípade oboch vyššie uvedených výnimiek, a to, že o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh (§ 57 C. m. p.) (pozn. Smyčková, R., Števček M., Tomašovič M., Kotrecová M. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017).

23. Odvolací súd sa zhoduje so súdom prvej inštancie v tom, že rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania v civilnom mimosporovom konaní je skôr výnimočné. Aj v prípade, ak by boli splnené podmienky podľa § 53 C. m. p. alebo § 55 C. m. p., je ponechané na dispozičnom úkone účastníka konania, či si nárok na náhradu trov konania uplatní s tým, že tento nárok možno uplatniť až do vyhlásenia uznesenia, ktorým súd rozhodol o trovách konania s poukazom na § 58 C. m. p. v spojení s § 237 ods. 1 C. s. p. Odvolací súd potom prisvedčuje záveru súdu prvej inštancie, že pokiaľ si otec nárok náhradu trov konania neuplatnil včas, keď tento si neuplatnil pred vyhlásením meritórneho rozhodnutia, ale až v odvolaní napadnutom výroku o náhrade trov konania, nie je naplnená jedna z kumulatívnych podmienok pre priznanie náhrady trov konania. Uvedené je preto rozhodujúcou skutočnosťou, pre ktorú nárok na náhradu trov prvoinštančného konania nemožno otcovi priznať, preto nebolo nevyhnutné, aby sa odvolací súd s argumentáciou otca podporujúcu aplikáciu ustanovenia § 55 C.m.p. v otázke posúdenia okolností prípadu osobitne vypořádaval. Odvolací súd k rozhodnutiu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov odvolacieho konania dodáva, že z obsahu podaného odvolania zo strany otca je zrejmé, že tento si na rozdiel od náhrady trov prvoinštančného konania uplatnil včas, avšak nárok odôvodnil skutočnosťami pre posúdenie tzv. materiálneho korektívu viažuceho sa na konanie, resp. pasivitu matky v prvoinštančnom konaní, teda uplatnený nárok na náhradu trov konania náležite neodôvodnil. Odvolací súd teda záverom konštatuje, že neboli splnené podmienky pre aplikáciu výnimky priznania náhrady trov prvoinštančného a odvolacieho konania niektorému z účastníkov, súd prvej inštancie potom správne aplikoval tzv. generálnu klauzulu náhrady trov konania v civilnom mimosporovom konaní o tom, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

24. Pokiaľ ide o nárok na náhradu trov štátu z obsahu spisu vyplýva, že Okresný súd Levice uznesením zo dňa 22.07.2019, č. k. 6P/233/2018 – 65, v záujme zistenia skutočného stavu veci (t.j. v záujme všetkých účastníkov) nariadil znalecké dokazovanie znalcom z Odboru psychológia, Odevtie klinická psychológia detí a dospelých znalkyňou PhDr. Martou Halašovou PhD., ktorý bol vypracovaný a súdu doručený dňa 24.10.2019. V konaní vznikli trovy štátu v súvislosti so znaleckým dokazovaním, keďže tieto neboli pokryté preddavkom a odmena znalca bola vo výške 572,16 eur hrazená zo štátneho rozpočtu. Odvolací súd sa v tomto kontexte stotožnil so závermi súdu prvej inštancie o tom, že v mimosporových konaniach sa vzhľadom na osobitnú povahu jednotlivých konaní zásada úspechu pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania neuplatňuje (s výnimkou ustanovenia § 53 C. m. p.) a trovy dokazovania, ktoré platil štát, je nevyhnutné považovať za spoločné trovy účastníkov konania, ktoré majú platiť podľa pomeru účastníctva na veci a na konaní, ktorých pomer v konaní starostlivosti súdu o maloletých je medzi účastníkmi konania (rodičmi maloletých) rovnaký. Primárne potom pri rozhodovaní o nároku štátu na náhradu trov konania je potrebné vychádzať zo samotného predmetu konania a samotného postavenia účastníkov konania v tomto osobitnom druhu mimosporového konania. Súčasne však platí, že aj v tomto prípade je možné aplikovať § 55 C. m. p., a teda posúdiť vzhľadom na okolnosti prípadu, či je spravodlivé, aby trovy konania, ktoré platil štát, nahradili účastníci konania alebo len niektorý z nich. Pri hodnotení kritéria, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, by nemal súd ako jediné kritérium zohľadňovať osobné a majetkové pomery účastníkov. Odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie pokiaľ ide o posúdenie predmetného kritéria tak, že tieto sú v podstate u oboch účastníkov konania vyrovnané. Neobstojí preto odvolacia námietka matky o tom, že otec účelovo pred začatím konania prišiel o príjem, keď z povahy veci vyplýva, že pokiaľ ide o nárok na náhradu trov súdneho konania, tento sa primárne posudzuje podľa vyššie uvedenej tzv. generálnej klauzuly, súčasne otec nemohol pred začatím konania predpokladať, že v konaní súd prvej inštancie nariadi znalecké dokazovanie a v tomto konaní vzniknú trovy štátu. Navyše z odvolacích námietok matky vyplýva, že otec riadne plní vyživovaciu povinnosť a súčasne nemôže byť na ťarchu účastníka konania pokiaľ ide o rozhodovanie o nároku na náhradu trov štátu skutočnosť, že na chode jeho domácnosti sa podieľa jeho nový partner. Obdobne nebolo možné zohľadniť ani argumentáciu matky týkajúcu sa jej príjmových pomerov, keď s poukazom na ich druh a výšku s ich súčasným posúdením v kontexte výšky náhrady trov štátu, na ktoré boli obaja rodičia pomerne zaviazaní, nie je možné dospieť k záveru že na strane matky (a ani otca) nie sú splnené podmienky na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Čo sa týka ďalšieho kritéria, ktoré je potrebné zohľadniť pri rozhodovaní o nároku štátu na náhradu trov konania pri aplikácii ustanovenia § 55 C. m. p., relevantné by mali byť práve okolnosti prejednávanej veci. V tejto súvislosti potom neobstojí ani odvolacia námietka otca, že súd prvej inštancie návrh matky na zákaz styku s maloletou zamietol a otcom prezentované dôvody späťvzatia jeho návrhu, keď súd prvej inštancie správne konštatoval, že na posúdenie vhodnosti realizácie styku aj s poukazom na zdravotné znevýhodnenie maloletého dieťaťa a rodičovský konflikt, nariadil znalecké dokazovanie, a to v záujme všetkých účastníkov konania, sledujúc riadne zistenie skutočného stavu vo veci. Vzhľadom na to, že nariadené znalecké dokazovanie bolo v prospech všetkých účastníkov, nemožno dospieť k úvahe, že závery tohto dokazovania uvedené v znaleckom posudku by mali predstavovať kritérium, ktoré by bolo rozhodujúce pre uloženie povinnosti znášať trovy štátu výhradne jednému účastníkovi konania, naopak odvolací súd považuje za spravodlivé, aby tieto znášali účastníci pomerne.

25. Na základe uvedeného odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 2 C. s. p. ako vecne a právne správne potvrdil.

26. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 52, § 58 C. m. p. majúci za to, že nie sú splnené zákonné podmienky pre postup podľa § 55 C.m.p..

27. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods.1 C.m.p., § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).